

- Stephanus, per imbrem saxeam
 Coelos apertos intuens.
 Illuminatum hoc eminus
 Recens piatis fratribus,
 Baptisma quos nuper datum 375
 Christi capaces fecerat:
 Ast impiorum caecitas,
 Os oblitum noctis situ
 Nigrante sub velamine
 Obducta, clarum non videt; 380
 Ægyptiæ plagæ in modum,
 Quæ, cùm tenebris barbaros
 Damnaret, Hebraeis diem
 Sudo exhibebat lumine.
 Quin ipsa odoris qualitas, 385
 Addusta quam redit cutis,
 Diversa utrosque permovet:
 His nidor, illis nectar est;

371. Act. VII, 55 et sequent.

373. Hoc, id est, os Laurentii.

388. Nectar sumitur pro odore ex nectare
 exfluente. Arevalo.

- Idemque sensus, dispari
 Variatus aura, aut afficit 390
 Horrore nares vindice,
 Aut mulcet oblectamine.
 Sic ignis aeternus Deus
 (Nam Christus ignis verus est),
 Is ipse complet lumine 395
 Justos, et urit noxios.
 Postquam vapor diutinus
 Decoxit exustum latus,
 Ultro e catasta iudicem
 Compellat affatu brevi: 400
 "Converte partem corporis
 Satis crematam jugiter,
 Et fac periculum quid tuus
 Vulcanus ardens egerit."
 Praefectus inverti jubet, 405
 Tunc ille: "Coctum est, devora,
 Et experimentum cape,
 Sit crudum an assum suavius."
 Haec ludibundus dixerat:
 Coelum deinde suspicit, 410
 Et congemiscens obsecrat,

- Miseratus urbem Romulam:
 "O Christe, Numen unicum,
 O splendor, o virtus patris,
 O factor orbis et poli, 415
 Atque auctor horum moenium,
 Qui scepra Romae in vertice
 Rerum locasti, sanciens
 Mundum Quirinali togae
 Servire, et armis celere: 420
 Ut discrepantum gentium
 Mores, et observantiam,
 Linguasque, et ingenia, et sacra,
 Unis domares legibus.
 En omne sub regnum Remi 425
 Mortale concessit genus:
 Idem loquuntur dissoni
 Ritus, id ipsum sentiunt.
 Hoc destinatum, quo magis
 Jus Christiani nominis, 430
 Quodcumque terrarum jacet,
 Uno illigaret vinculo.
 Da, Christe, Romanis tuis,
 Sit Christiana ut civitas

- Per quam dedisti ut ceteris 435
 Mens una sacrorum foret.
 Confoederentur omnia
 Hinc inde membra in symbolum:
 Mansuescat orbis subditus,
 Mansuescat et summum caput. 440
 Advertat ab junctas plagas
 Coire in unam gratiam:
 Fiat fidelis Romulus,
 Et ipse jam credat Numa.
 Confundit error Troicus 445
 Adhuc Catonum curiam,
 Veneratus occultis focis
 Phrygum penates exsules.
 Janum bifrontem, et Sterculum

438. *Symbolum unitatem fidei significat.*
 440. *Summum caput, Roma, saeculi caput et caput gentium etiam appellata.*
 445. *Troius Æneas deos suos Latio intulit, ut ait Virgilius init. Æneid.*
 447. *Sermo est de igne vestalium qui in locis abditis ardebat.*
 449. *Sterculum. "qui stercorendi agri rationem primus induxit. Lactant.*

- Colit senatus (horreo 450
 Tot monstra patrum dicere),
 Et festa Saturni senis.
 Absterge, Christe, hoc dedecus.
 Emitte Gabriel tuum,
 Agnoscat ut verum Deum 455
 Errans Iuli caecitas.
 Et jam tenemus obsides
 Fidissimos hujus spei:
 Hic nempe jam regnant duo
 Apostolorum principes: 460
 Alter vocator gentium,
 Alter cathedram possidens
 Primam, recludit creditas
 Æternitatis januas.
 Discede, adulter Juppiter, 465
 Stupro sororis oblite,
 Relinque Romam liberam
 Plebemque jam Christi fuge.
 Te Paulus hinc exterminat,

456. Iuli, id est, *procerum romanorum*;
 vid. Virgil, En. 1, 288.

- Te sanguis exturbat Petri; 470
 Tibi id, quod ipse armaveras,
 Factum Neronis officit.
 Video futurum principem
 Quandoque, qui servus Dei
 Tetris sacrorum sordibus 475
 Servire Romam non sinat;
 Qui templa claudat vectibus,
 Valvas eburnas obstruat,
 Nefanda damnet limina,
 Obdens ahenos pessulos. 480
 Tunc pura ab omni sanguine
 Tandem nitebunt marmora;
 Stabunt et aera innoxia,
 Quae nunc habentur idola.”
 Hic finis orandi fuit, 485

473 et sequent. Credo a Prudentio suum
 vel potius nostrum Theodosium laudare. Are-
 valo.

477. Hoc loco templa accipit pro fanis ido-
 lorum, quae a primis christianis proprie templa
 dicebantur. Arevalo.

Et finis idem vinculi
 Carnalis; erupit volens
 Vocem secutus spiritus.
 Vexere corpus subditis
 Cervicibus quidam patres, 490
 Quos mira libertas viri
 Ambire Christum suaserat:
 Repens medullas indoles
 Afflarat, et coëgerat
 Amore sublimis Dei 495
 Odisse nugas pristinas.
 Refrixit ex illo die
 Cultus deorum turpium:
 Plebs in sacellis rarior;
 Christi ad tribunal curritur. 500

489. *Vexere*, "a loco martyrii, scilicet a colle Viminali, ut fama refert, ubi nunc ecclesia est S. Laurentii in Panisperna, in praedium Cyriacae, in agro Verano, via Tiburtina, ubi alia est ecclesia S. Laurentii." *Arevalo*.

500. Videtur intelligere confessionalia, ut nunc loquimur, quae tribunalia poenitentiae solent appellari. *Arevalo*.

Sic dimicans Laurentius,
 Non ense praecinxit latus,
 Hostile sed ferrum retro
 Torquens in auctorem tulit.
 Tum daemon invictum Dei 505
 Testom lacessit proelio,
 Perfossus ipse concidit,
 Et stratus aeternum jacet.
 Mors illa sancti martyris
 Mors vera templorum fuit: 510
 Tunc Vesta Palladios lares
 Impune sensit deseri.
 Quidquid Quiritum suserat
 Orare simpuvium Numae,
 Christi frequentans atria, 515
 Hymnis resultat martyrem.
 Ipsa et senatus lumina,
 Quondam luperci, aut flamines,
 Apostolorum et martyrum
 Exosculantur limina. 520
 Videmus illustres domos,
 516. *Resultat resonat*.

Sexu ex utroque nobiles,
 Offerre votis pignora
 Carissimorum liberum.
 Vittatus olim pontifex 525
 Ascitur in signum crucis,
 Ædemque, Laurenti, tuam
 Vestalis intrat Claudia.
 O ter, quaterque, et septies
 Beatus Urbis incola: 530
 Qui te ac tuorum cominus
 Sedem celebrat ossuum.
 Cui propter advolvi licet,
 Qui fletibus spargit locum,
 Qui pectus in terram premit, 335
 Qui vota fundit murmure.
 Nos Vasco Iberus dividit
 Binis remotos Alpibus,
 Trans Cottianorum juga,

528. *Claudia* duae hujus nominis vestales
 nimis celebres factae fuerant.

532. *Ossua* pro ossa saepe in antiquis in-
 scriptionibus occurrit. Arevalo

Trans et Pyrenas ninguidos. 540
 Vix fama nota est, abditis
 Quam plena sanctis Roma sit,
 Quam dives urbanum solum
 Sacris sepulcris floreat.
 Sed qui caremus his bonis, 545
 Nec sanguinis vestigia
 Videre coram possumus,
 Coelum intuemur eminus.
 Sic, sancte Laurenti, tuam
 Nos passionem quaerimus: 550
 Est aula nam duplex tibi,
 Hic corporis, mentis polo.
 Illic inenarrabili
 Allectus urbi municeps,
 Æternæ in arce curiae 555
 Gestas coronam civicam.

552. *Polo* pro *in coelo*.

553. *Urbs inenarrabilis*, Jerusalem coeles-
 tis, *Roma coelestis* etiam appellata v. 559.

556. "*Cinca corona* appellatur (ait Aulus-
 "Gelius) quam civis civi, a quo servatus est in

- Videor videre illustribus
 Gemmis coruscantem virum,
 Quem Roma coelestis sibi
 Legit perennem consulem. 560
 Quae sit potestas credita,
 Et numeri quantum datum,
 Probant Quiritum gaudia,
 Quibus rogatus annuis.
 Quod quisque supplex postulat, 565
 Fert impetratum prospere:
 Poscunt, litatur, indicant,
 Et tristis haud ullus redit,
 Ceu praesto semper adsies,
 Tuosque alumnos urbicos. 570
 Lactante complexus sinu
 Paterno amore nutrias.
 Hos inter, o Christi decus,
 Audi et pœtam rusticum,
 Cordis fatentem crimina, 575
 Et facta prodentem sua.

“proelio, *testem vitae salutisque perceptae dat.*”

567. *Litatur pro impetratur.*

- Indigaus (agnosco et scio)
 Quem Christus ipse exaudiat;
 Sed per patronos martyres
 Potest medelam consequi. 580
 Audi, benignus, supplicem
 Christi reum Prudentium;
 Et servientem corpori
 Absolve vinclis saeculi.

XXVIII

ENNODIUS.

HYMNUM DE SANCTA VIRGINE.

EUPHEMIA.

S. Euphemia martyrium subiit Diocletiano imperante, ann. 307. Ejus martyrii non habemus actas authenticas; easque non habuisse